

علوم و اقتصادیه و اجتماعیه

مجموعه

هر آبت برنجی کونی نشر اولنور

مؤسسلی :

احمد شعیب ، رضا توفیق ، محمد هارید

مدرهات :

حیات اجتماعیه : بدیع نوری . — ایکجی فلیب : احمد
شعیب . — زراعی پروگرام : احمد مختار . — مباحث روحیه :
ساطع . — تربیه عقلیه : دوکتور ادهم . — تربیه ، تحصیل :
فاضل احمد . — فرانسه اختلال کیری : احمد شعیب . —
یکرمجی مصرده مسئله اقتصادیه : حسن نحسین . —
۱۸۶۵ و ۱۸۶۹ سنه لری استقراضنک مقاله نامه سی .

مدیر و صاحب امتیازی :

محمد هارید

امور اداره و تحریریه : نور عثمانیه جوازنده طنین اداره خانه سی

نسخه سی : ۱۰ غروش

استانبول

باب عالی جاده سنده هلال مطبعه سی ، نومرو ۶۶

کیمیائی عنصر، مسئلہ انصاف

- ۱ -

اخلاق بر ضابطہ در؛ بوضابطہ نك تأسيس ايتديكى قواعد۔
قوانين، عادات، تعاملات و بونلرك تأسيسات اخلاقيه سندن مقصود۔
قدرت جمعيتك ترقی و محافظه سيدر، بناء عليه جمعياتك هيئت عموميه سندن
تركب ايدن نوع نى بشرك ترقی و محافظه مى ده مقصود و مطلوب در۔
انسانار طرفندن وضع و تأسيس ايديان قوانين، عادات، تعاملات
اقتصاد قوا قانون طبعيسنه نه قدر موافق اولورسه بومقصوده اوقر
تأمين ايدلش بولور۔

قواعد اخلاقيه نك تحت انتظامه الحق ايتديكى بوقواى شخصيه
احتياجاتك تعين ايتديكى وجوه استعماله تطبيق اينلهيدر۔ انسانلر
مخلوقات سائره كى بو احتياجلرينى استيفا مجبوريتنده درلر۔ چونكه
يشادىنى محيطده موجود اولان عوامل مخربه قارشى كندى نفسى
محافظه و مدافعه و تأمين حياتنه الزم موادى استحصال ايتك لازمدر۔
بو احتياجات اوچ نوع جهازك وجودى ايجاب ايلر: بر عضويت
حکومت، بر عضويت تخریب، بر عضويت استحصال۔ ايكي اولكيلر
بالطبع مشترك، اوچنچيسى ايسه شخصى احتياجاته مقابلدر۔ ضابطه اخلاقيه
كى بو جهازلردن مقصد جمعياتك ونوع نى بشرك محافظه و ترقيسيدر۔
كذلك ضابطه اخلاقيه كى بونلرده تشكيلاتارنده و وظيفه لرينك ايناسنده۔

اقتصاد قوا قانون طبیعیست نه قدر مطابق اولورلر سه مقصدلرینی او قدر
ای تأمین ایتیش بولورلر .

اشخاصک حرکاتی تنظیم ایدن قوانین، عادت، تعاملات مقصدلرینه
دائماً مطابقدر . اگر بالجه انسانلر بونلره اطاعت ایتک و خلافتده
حرکت ایتیرک انلره تدقیق و مشاهده ایله مک ایچون لازم کلن قابلیت
معنویه و اخلاقیه مالک اولسه لردی جمعیتلر بر حکومت جهازینه محتاج
اولمالرلر و تخریب جهازلرینی اعضای جمعیتک اشغای نوعلرینه قارشی
مدافعه سنه متمضی اولان مقدار ایله تحدید ایده بیلیرلردی . فقط بویله
دکدر : کنیدلرینی محافظه مقصدیله انسانلرک وضع ایتدکری قواعد
اخلاقیه دائماً ناقصدر ؛ علی الا کثر اعمال نافع مک حصوله مانعدر .
حتی اعمال مضر مک میدانه کلمنی تسهل و تشویق ایدر . آنلری نقضه
سوق ایدن احتیاطات وهوساته غلبه چالهرق ، تدقیق و مشاهده ایچون
متمضی اولان قابلیت اخلاقیه کنجه دائماً غیر مساوی و غیر کافیدر .
ایشته جمعیتک محافظه سنی و اعضاسنک سلامتی تأمین ایچون حکومت
و تخریب جهازینک لزومی بوندن نشأت ایدر .

بوجهازلر بر عصردن دیگر عصره ، بر مملکتدن دیگر مملکته کوره
تخلف ایدر و استیفا ایتدکری احتیاجاته نظراً کسب اعتدل ایله . جمعیات
بشریه طریق تمدنده دائماً تحت تهدیده بولندینی یعنی اهلینک واسطه
معیشتلرینی سرقت و قتل کبی ایشلرده آرادیفندن طولانی جمعیات بشریه مک
تخریباته معروض اولدینی زمانلرده امنیت خارجیه بی تأمین مأمور اولان
جهاز تخریب یعنی اردو اعظمی بر قوت و پاره صرف ایدلسنی ایجاب
ایله ایدنی . لکن جمعیات مدنیه کسب قوت ایتدکجه ، آنلری تهدید
ایدن استیلا و انقراض تهلکدکری آزالدجه امنیت خارجیه مک محافظه سی

مصارفی بوتهد که نك تنافسی نسبتنده نزل ایتشد. بونک کبی آسایش داخلی احتیاجنه تقابل ایدن جهاز تنکیل و وصایتده بو احتیاجنک وسعی نسبتنده توسع ایتهد لیدر. ایشنه جمعیت بشریه نك محافظه سی امرنده ایفای لازم کن وظائفک تدقیق و مشاهده سنه مقتضی قابلیتدن خلقک محروم اولدینی مملکتلرده و وقتلرده تنکیل وظیفه سی غیر کافی اوله بیلیر و وصایت و صیات آنی اکمال ایتهد لیدر. بوده یا اعمال نافعیه یی مجبوری قیلق یا خود منافع فائق مضرات حصوله کتیره جک صورتده فعالیت بشریه نك استعمالی منع ایتمکله اولور. قابلیت معنویه نك بر زماندن دیکرینه قدر توسع ویا تناقص ایتدیکنی و بناءً علیه فائده سی محافظه ایچون وصایت و صیاتنک ده بوکا تبعاً تراید ویا تناقص ایلدیکنی ذکره حاجت وارمیدر ؟

حکومت و جمعیت بشریه نك محافظه امنیتي جهازینک مقصدی جمعیتنک و بونک نتیجه سنده نوع بی بشرک قوای حیاتیه سنک خرابی ویا ضیاعی منع ایتمکدر حال بوکه مواد حیاتیه نك استحصالی جهازی بوقوتلرک توسع و تکاملی ایجاب ایدر .

بو جهاز مختلف احتیاجات مادیه ، معنویه و اخلاقیه تطبیق اولنان تشبثات شخصی و اجتماعی دن ترکب ایدر . معلوم اولدینی وجهله سوسیا - لیستلر بوتشبتاتک حکومتک تحت اداره سنه وضعی لزومی ادعا ایدر لر . چونکه آنلر حکومتی هر شیده فوق البشر بر قابلیتله ممتاز فرض ایلر لر . ایشنه مسئله اقتصادیه نك آنلره نظراً صورت حلی بودر .

— ۴ —

رقابت و قیمت قانونلرینک تطبیق سایه سنده بومسئله نك نوع بی بشرک منافع عمومی و دائمیه سنه موافق بر صورتده کنیدیکندن حل ایلدیکنی

اثبات ایده چکنز. لکن بر قوانین طبیعی نك اثنای تطبیق شده موافق و مشکلات
 احداث ایستگاه میسر. تعبیر آخر له حرو سربست بر محیطه تطبیق
 اولیادیر. بوسربست محیط ایسه شکل ایتك اوزره در. صنایعك اسكی
 دورنده موجود دكل ایدی. بالنسبه یكی اولان زمانه قدر استحصالك
 كانه اقسامی و بعض مستثنیاتدن قطع نظر و هر درلو مشكلاته معروض
 ایدی. بومشكلات رقابت و قیمت قانونلر نك منتظماً جریانته مانع اولیوردی.
 پیاسه آز جوق دار بر حد ایله تحدید ایدلش، طبیعی و صنعی بر طاقم
 انحصارلر تأسیس اولمش ایدی. پیاسه نك تضییق و تحدیدی اسبابی متعدد
 ایدی. اك مهم سبب محارباتدن و محدودلقدن نشأت ایدن امنیتزلك و
 وسائط اختلافیه نك نقصان و یا نقضاتی ایدی. كرك محصولاتك و كرك
 اعمال و خدماتك مبادله سی بوندن ناشی بك محدود بر ساحه ده، علی العاده
 بر سنیدورلق حدودی داخلنده اجرا ایدیله یلوردی. شهر و قصبات
 مجاوری اولان قرانك حاصلاتیه اكتفایه مجبور ایدیلر. بوكا مقابل
 صنعتلر نك محصوللرینی مبادله ایدرلردی. یالکزر صنایع اشیا سی دها
 واسع تجارتلره میدان آچمش ایدی. بومحدود بازارلر ده رقابت بر طاقم
 مواضع اوغرار، عقیم قالیردی. کویلیلر بازاره کتیردکری محصولاتك
 فیئانی رقابتك ایجاب ایتدیكی مقداردن فضله یو کسلتمك ایچون نادراً
 اتحاد و ائتلاف ایده ییایلرلردی. علی الا کثر واسطه جیلر تکرار صاتمق
 ایچون بغدادی صا تون آلیرلر، و مشتری یه انتظاراً انبارلرده صاقلارلردی.
 برکت ویرسین بونلرک عددی محدود اولدیغندن هم مستحصللره، هم
 مستهلکله قانون یایه ییلرلردی. ایشته حیوانات تاجرلرله محتکرلر
 آراسنده کی کین و نفرت بوندن ایلری کلیر. احوال تبدل ایتدیکی زمان
 یله بویکین وحسد باطل بر اعتقاد حالنده باقی قالمشدر. فی الحقیقه ما مورین.

مملکت فیئاناری تنظیم ایتمک ایچون اوغراشقمده واعظمی بر فیئات وضع ایتمکده ایدیلر . فقط محصولک مقدارینی تنظیم ایتمک ممکن اولمادیغندن - غداغره یارایان حیواناتک استحصالاتی مواسمک تاثیراته تابعدر - بو تدبیر مؤثر اولماور ، یالکیز فالانک شدتی تخفیف ایدیلوردی .

شهرلرده کی ارباب حرفت وصنعت صنعتارینک اجرایی و محصولارینک مبادلہسی حقیقی مهم بر مبالغ مقابلنده سنیزلردن استحصال ایتیش اولدقلرندن هیئتلر تشکیل ایله مشلردی . استحصال اولنان بواستیا هیئتلرک اعضایی جانبندن او شعبه صنعتک اجرایی حقیقه برابر سنیزلوق اراضیسی داخلمده کی پیاسه بی ده کندیلرینه منحصر قیلاردی . شو انحصار سایه سنده بو اصناف هیئتلری استحصالارینی تحدید ایدرک قیائی تزییده مقتدر اولورلردی . آنجی مسئلهلکر بوفضله فیائی هر زمان بالامقاومت قبول ایتیلردی . بواکی ضدمنفعت آراسنده حکمنامه کی بر عادت تأسیس ایلش ایدی . رقابتک فقدانده عرف وعادت کرک محصولانک ، کرک اعمال وخدماتک فیأت عادلہ سنی تعیین ایلردی . بو فیأت عادلہ مصارف استحصالی بی قیایه جق مقداردن ومه تریز صاحبکارینک کارندن فضله دکل ایدی وکرک محصولانک ، کرک اعمال وخدماتک مرضی طلب سوبه سنه ، یعنی بوفیأت عادلہ خداسنه کتیرمهک ساعی ایدی . عرف وعادت فیئاتک ناظمی اولوق اوزره رقابتک یرینه کچیلوردی . یالکیز ترقیاتک منشأی اولوق اعتباریله رقابتک یرینی طوته مازدی . زمانزده اصناف هیئتلری اصولی قالماشدر . سعی و عملک سر بستیی تأید ایتیش ، ساحه مبادلات تدریجاً توسع ایله مش ، بر طرفدن رقابت ، دیگر طرفدن قیمت قانونی اشیا فیائی تعیینده ناظمی وظیفه سنی کورن عرف وعادت یرینه کچمشدر .

بوزلجه، بعضاً بیکلرجه تشبثات لایعد ولایحصى اشیای استهلاک
 حصوله کثیرمکده در زمانزده تقسیم اعمال واختصاص صنایع اصوللری
 فوق العاده تعمیم ایتشد. بواصوللر محتند عیبا متشبتلرک بالذات استهلاک
 ایتدکری محصولاتی قسماً ویا کانه اعماله کندیلرینی سوق ایدن شی نه دره
 بوسائق یکانه مبادله واسطه سیله حصولی امید ایلدکری تمتع حرصیدر.
 حال بوکه بوتتمتع ادمه ایتدکری فایده نایعدر، بوفیئات ده اشیانک عرض ایدیلن
 مقدار یله طلب اولنان مقداری آراسنده کی نسبت هر بوطدره اشیانک عرض
 اولنان مقداری تراید ایدیلر فیات تنزل، عکس حالده یعنی عرض مقداری
 تناقص ایدیلر فیات ترفع ایدر. لکن هر شیئک قیمته تأثیر ایدن یعنی فیاتک
 ترفع وندیسسی مختصر اعرضک تراید و تناقصندن نشات ایتیه یوب بلکه بر
 صورت مزایده ده توسع ایلدیکنی افاده ایدن قانون طبیعی نه دره؟ بوقانونی
 موسیو دومولیناری شویله افاده ایدیور: مبادله یه عرض ایدیلن ایک
 محصولک مقداری اره سنده کی نسبت تناسب عددی ایله تبدل ایدرسه
 بو محصوللرک قیمتلی آراسنده کی نسبت تناسب هندسی ایله دکیشر [۱]
 بوقانون نصله تأثیر ایدر؟ اشیانک مبادله ایلدیکنی فیاتی یعنی (فی جاری) بی
 پیاسه فیاتی، آدام استیمک فی طبیعی دیدیکنی فیات یعنی متشبتک تمتع
 ضرورینک دخی داخل اولدینی مصارف استحصالیله طرفه میل ایتدیرمک
 صورتیله اجرای تأثیر ایدر.

فی الحقیقه اشیای، عروضا نکه هر برترایدی فیاتک مزاید برتنزلی ایجاب
 ایدر. بوضورتیه فیات بر سرعت مزایده ایله مصارف استحصالیله و تمتع
 ضرورینک دونه دوشر. عرض اولنان اشیانک هر برتنزلی یا خود طلب
 ایدیلن اشیانک هر برترایدی بالعکس فیاتی ترید و تمتع ترفع ایدر.

برخی حالده مصارف قیانه میه جفتندن مستحصللر ضرر ایتمه ک ایچون
 [۱] اقتصاد درسلی، اونجهی درس: قیمت و نیات

استحصالاتی تنقیصه مجبور اولورلر ؛ ایکنجی حالده استحصالاتی تزیدده منفعتدا درلر. طلب عرضی نه قدر کچرسه استحصالاتی او قدر زیاده لشدرلر. بوضورتیه استحصالات دایماً استیلاکات ایله حال موازننده بولمخه میالدر. فیات ده استحصالاتک دوامنه کافی اوله جق مرتبده یعنی نه فضله نه اکسیت. تعیر آخرله فی عادل سویه سنده بولور .

مع هذا ، قیمت قانونی رقابت ایله برکنده اولمادجه فیاتک ناظمی وظیفه و خدمتی ایضا ایدمهز. حال بوکه قیمت قانونک اجرای تاثیر ایتیمنی منع ایتک یا خود اشکال ایله مک مرتبه قدر نه قوانین بشریه به ، نه ده محیطک تصادفلرینه مربوط دکلمه ده رقابت بویله دکدر. رقابت انسانک ارزو سیله تحدید ایدیلولر، منع اولور ، حتی بویاده افراطه دخی کیدیلولر و محیطک تصادفلر ایله اشکال واخلال ایدیله یلور .

طرق و وسائط اختلاطیه ایله امنیت عمومیته ترقی و تقرری سایه سنده بیاسه مقادیراً توسع ایله مکده ، ایسه ده بر طرفدن موانع طبیعی ایله ، دیگر طرفدن موانع صنعیه ایله تحدید ایدلمکدن خالی دکدر. غیر قابل اقتحام ظن اولان موانع طبیعی زائل اولمشدر . تلفراف و تلفون خط و نطق ایچون مسافه نی اورتدن قالدیرمشدر . واپورلر ، شندیلر کرک انسانلر کرک اموال و اشیا ایچون ده بومحدوره چاره بولمشدر. بوسایه ده اک آغیر شیلر استحصال اولندقاری یلردن پک اوزاق بیاسه لر. کال سهولتله نقل اولنه بیللمکده دره اکر بین الممالک کمرک خطلری کی موانع اولمسه یندی بوتون کره ارض بوکون واسع بر بازار حالته کله جک و بویازارده سعی و عمل ، سرمایه ، محصولات کال سربستی ایله مبادله ایدیله جک ایدی .

مع هذا هر طرفده حکومتلر موانع طبیعیه یرینه موانع صنعیه اقامه ایدمه رک ترقیاته حائل اولمشدر . شوراسی شایان تشکر درک کمرک سدیری نه قدر یوکسک اولورسه اولسون بیاسه نی تمامیه تحدید ایدمه مشلر و اون

طبق توزیعی عصرده بین الملل تجارتك اردن مثلی آرتمنه مانع اوله مامشلدرد .
فقط رقابتك جریانته مضر ، مهلك تشوشلر حصوله كترین برعدم موازنه
حالی میدانه كشدرد . حكومت بر كرك تعرفه سی احداث و یا موجود تعرفه سی
ترفع ایستدیکي زمان نه اولور ؟ اجنبی رقیبلك قسماً و یا تماماً زوالندن ناشی
داخل مملكتنده رقابت آزالیر ، فبأئیر یوكسه ایر ویرلی مستحصللر تمتعات
عظیله تأمین ایدرلر . مملكت خارجنده بالعكس بو بازارك قبالیجی و طارشمی
هیچ اولمازنه آنی بر صورتده تراید ایدر . مستحصللر رقابتی فیئاتی تنزله
و تمتعاتی تنقیص ایدر . بو ایلك قاریش قاعلری جهت مخالفده دیكرلری
تعقیب ایلر . رقابت اجنبیه قارشو مظیر حایه اولان صنایك تمتعات
فوق العاده سی سرمایه لرله مساعینك فضلله بر نسبتده اوصانیله هجومی
موجب اولور . بوبنده کی تشبثات فوق العاده تراید ایدر . فبأئیر تدنی
و مصارف استحصالیه لك دونه سقوط ایلر . و لك ضعف تشبثاتك افازسی
موازنه نی تأسیس ایدنجیه قدر بوحال دوام ایلر . مملكت خارجنده دخی
موازنه كذلك لك ضعف تشبثاتك ضرر و زوالیه تأسس ایدر .

بالعموم حكومات متمدنه لك كرك سدلریله محاط اولدینی و تعرفه لك
دأماً تعدیل ایدلدیکي دوشونیه لك اولورسه كرك فیألك كرك تمهاتك
اساساً قرار سنز اولدینی و بوقرار سنز لك فیألك تراید و یا ناقصنك منشاء
اولدینی اكلاشیلیر . فیألك ترایدی مسهلكری ، تناقصی ایسه مستحصللری
اضرار ایلیرك سوسیالیستلر رقابت قارشو سرد اعتراض ایتلر بی بادی
اولمقده در . شوراسی ده اونودلما لیدركه تعرفه لك تبدلاتنه تكالیف
سأره لك صورت طرح و توزیع لرند و مقدار لرند کی تحولات ده منضم
اولمقده و علی الخصوص اوراق نقدیه لك تدنی قیمتی بوبنده اجرای تأثیرات
ایله مكده در بوایه ویركولرك لك بهالیندن ، لك مضرنن بشقه برشی دكلدره
زراعت محصولاتك عدم مساواتی کی مقدما علی الاكثریات اشیانك

وتمتعاً بك قارىشيتلقى ايجاب ايدن اسباب طبيعىه نك بوكون آنحق ايكجى
درجه ده براهيتى قالمشدره بوندن بشقه شوراسنى ده در خاطر ايتمه ليدر كه
علوم و فنونك صنايعه تطبيقى هر كون بو اسباب تشويش ازاله ايله مكنده در .
اشيا نقلباتى تسهيل ايدن اعتبار و صرفاقل كى خصوصاً صانده كى ترقيات
دخى بو اسبابك تأثيرينى تعديل ايله مشدر .

بازار اخذ و اعطائك توسى موانع تحيديدكارانه به رغماً مبادلا نك
صورت اجراسنه مترافق بر ترقى بى ايجاب ايتمشدره بو ترقى وسائطك تكثير
و اختصاصى سايه سنده حاصل اولمشدر . وسائط مذكوره هر درلو محصولات
و خدماتى مستهلكينك اصرينه آماده بولند بر مق ايجون لازمدر . بازارك
توسى بوندن بشقه مبادله ما كنه سنده كى بى بر چرخك ايجادى ده استلزام
ايله مشدر . بو چرخ ده پيايه بى تنويره مخصوص اولقى اوزره
اعلانجى باقى در كوچك صنعت و محلى بازارلر دورنده مستحصللر طوغريدن
طوغرى به مستهلكلرله مذاكره ايده بيليرلردى . زراع محصوللرينى
بالذات ياقين اولان بازاره كتيرر ، ارباب حرفت و صنعت محصوللرينى
بلا واسطه احتياجى اولانلره صانارلردى ؛ او زمان ده تجارت
اعلانجى باقى اك بسيط معناسنده ايدى . هر هانكى بر محصولى آرامق
ايجون مشتري بى سوق ايده جك بر لوحه اعلانيه كافى ايدى . پيايه نك
ياواش ياواش توسى عيني زمانده واسطه لرك و اعلانجى باقى توسعى و تكمانى
ايجاب ايله مشدر . اولجه صنعت ايله مربوط اولان تجارت آيرلش
و صنعتك معاون لازمى اولمشدر . دكان لوحه لرى متحرك بر حاله كيش
و بيكرلرجه نسفولر شكلنده ترايد ايله مشدر . بوسايله كره ارضك هر
نقطه سنه طاعلش اولان مشتري لرك انظار دقتى جلب ايتك ممكن اولمشدر .
بورسلر ، اعلانات ايجون تشبثات خصوصيه احداث و تاسيس ايديله رك
بوسايله هر كون و بلكه هر ساعت علاقه دارلر پيايه نك حالى ، حبوباتك

مقداری، محصولاتک فیاتی حقیقه معلومات کافی استحصال ایله مکنده درلر.
 بوترقیاتک نتیجه سی ندر؟ کوندن کونه قیصالان بر مهلت ظرفنده
 اک زیاده طلب واک آز عرض اولونان بازارلرده محصولات و خدماتک
 مقدارینی حد کفایده بولندیرمق و بوسورتله کره ارضک هر طرفنده
 عرض و طلبک موازنه سی تأسیس ایله مک و اشیا و خدمات فیاتی مصارف
 استحصالیه یا خود فی ضروری سویه سنه کتیرمکدر. فی الحقیقه پیاسه فیاتی
 یعنی فی جاری بوسویه نی مجاوز ایدرسه تجارت اعلانات واسطه سبیل
 بوندن خبردار اوله رق - الکتریک قوتی ده اعلامیخله خدمات نافعده
 بولمشدر - نقصان قالان محصولک یرنی تولدیرمق ایچون بخار قوتی
 استعمال ایلر: حالوکه بوتقصان هیچ بر زمان مهم اولاماز، چونکه
 عرض ایله طلب آراسنده کی مرفرق، فیانده متزاید بر ترقی ایجاب ایلر.
 بناء علیه موازنه نی مستهلک لک لهنده اوله رق تأسیس ایچون جزئی بر
 مقدار اشیا کافیدر. بونک کی فی جاری فی ضرورینک دونه تنزل
 ایدرسه موازنه نی مستهلک لک لهنه اوله رق تأسیس ایچون کذلک جزئی بر
 مقدار اشیا ناک پیاسه دن چکلمسی کافیدر.

بوصورتله رقابت قیمت قانونک تحت تاثیرنده اوله رق کندیلمکندن
 دوزه لیر. استحصال ایله استهلاک آره سننده کی موازنه نی تأسیس ایچون
 بوقانون طبیعی ایله اجرای تاثیر و هر شینک فیاتی فی ضروری و یا فی
 عادل سویه سنه ارجاع ایدر. لیکن بونک ایچون هیچ بر مانعک حرکتی
 اشکال ایله مامسی و سربست بر محیطه تاثیر ایتیمسی لازمدر.

کذلک باطله صنایعک سربستجه هرکس طرفندن اجرا ایدلدیکی بر
 دوره رقابتده تمعاتک موازنه سی دخی تأسس ایدر. عوامل استحصال،
 سرمایه ایله سی و عمل، اک زیاده تمتع تامین ایدن شعباته استیلا ایلر.
 تمتعات سوبه عادیه تنزل ایدمجه قدر رقابت بورایه هجوم ایدر. ده

آشافي اينجه عوامل استحصال اوجھندن چکيلر . مع هذا موازنه طوعى اولان بو حرکت مخالف طرزده موانه مصادف اولور: برنجي جهته امتياز لردن ويا مستحصال لرك ايجادندن ، تروستلردن ، سنديقلردن ناشي رقابتك مني ويا تحديدي ؛ ايگجهي جهته تشبباتك و تمتعات . مقدارينك احوالى حقنده كي جهات . بواسبايك برنجيسنه رقابتك توسعي بردواي شافيدز . «أو» شكلنده كي تشببات شخصيهك «شركتلىر» شكلده كي تشببات غير شخصيه ، تحولى ، يگجهي سبيه بر دواور .

حال بوكه «أوبه» ترك كار و ضرر لري يگونى صالاقلامه لري عادت اولدينى حالده شركتلىر كندى حصه دارلرينه كار و ضرر لريني ييلدر مكه مجبوردرلر . ترقیات عمديه سايه سنده بواسباب مانعه قائله سجه سربستى رقابت تمتعاتك يگونى تعيين ايتك ايچون دها مؤثر بر صورته اجراي تاثير اينده جكدر . شيديكى رقابت دورى - بوراده محدود ، اوته ده ممنوع - يرينه ثاماً سربست بر دور رقابت قائم اوله جقي فرض ايدرسك بو ترقينك نتيجه سى نه اوله جق ؟ اولاً بودورده استحصالك مختلف قسملىر اك آزمصر فله الك چوق محصول المنه موفق اوله جتلىر محملرده و قطعله رده تأسس ايتكه مجبور اوله بقدره . ثانياً قوه استحصاليه لريني تزبيده مدار اوله جق بالجمله اختراعاتى در عقب تطبيقي ايده جكلر ، ما كنه لرينك قوتلرى تزبيده تقسيم اعمالى توسيع ، ارضك زرعيله حصوله كله جك ايرادى تكثيرايله جكلر و بونك كى دها بر چوق تشبباتنه بولنه جقلردر حال بوكه هر شيك فيئى قيمت و رقابت قانونلرينك تاثيريله اك آز مصارف استحصاليه سويه سنه اينكه مياال اولديغندن اولديغندن بو ترقيايك «يئت مجموعه سىك نتيجه سى» دها آز زحمت و دها آز سعى مقابله انسانيته بر چوق اشيا تداركى اوله جقدر .

استحصال ايله مبادله حاكم اولان بوقوانين طبيعيهك خلاصه سى بزى سوسياლისترك كلياً ضدى بر نتيجه ايصال ايدر شويلاه : سوسيا -

لیستاره نظراً استحصال ایله استعمال کی مصارف استحصالیه سویه سینه آمیز
 آخرله فی ضروری ویا فی عادل درجه سینه تنزیل و بصورتیه موازنی
 تأسیس ایچون هیچ بر قوتک — حکومت و یا هیئت اشراکیه — مداخله سینه
 حاجت یوقدر، عینی زمانده سوسیالیزمک اساسلی بر خطا سینه سبی ده
 تظاهر ایدور. یوسبب ایسه صنایعی کلیاً تبدیل، پیاسه نی توسیع ایدن
 هیئت مجموعه رقابتک تأثیراتی بیلیمه مکدن عبارتدر. چونکه سوسیال-
 لیستلرک قناعتلری اساساً ارجاعی بر طبیعت مالکدر، چونکه بقناعت
 اسکیدن موجود کوچک صنایعک و محدود بازارلرک دورینه تطبیق ایدلشدور.
 فی الحقیقه او دورده مستحصللر ایله مستهلکدرک موقع مقابلی نه ایدی؟
 اشیانک عرض ایدیلن مقدارینک تزیید و یا تناقصدن دها یوکسک
 برانسته فیثاتلرنی تزیید و تنزیل ایچون قیمت قانونی او کونده بوکون کی
 جاری اولدیغندن — ذاتاً هر زمان جاریدر، چونکه اراده بشریه
 تابع دکلدر — دار بر بازارده محدود بر مقدارده موجود اولان
 مستحصللر عرضی تحدید ایچون قولای او یوشه بیایرلر و بصورتیه اشیانک
 صایتیش فیثاتی کار دخی داخل اولتی اوزره مصارف استحصالیه نک
 فوقه جبقاره بیلرلردی. حقیقت حالده فیثاتک ترفی طلبک تنزلی ایجاب
 ایدردی. فقط بالخاصه حیاته الزم اولان اشیای موضوع بحث اولنجیه
 فیثاتک تزییدی طلبده او نسبتده بر تناقصی استلزام ایله مزیدی. بونک
 نتیجه سی اوله رقی صایتیش فیثاتی مصارف استحصالیه نک چوق فوقه جبقا -
 بیلریدی. شو صورتیه استلاف ایدن مستحصللر فی ضروریدن بک فضله
 تمتعه دسترس اولورلردی. او زمان یا قانون یا خود عادات مداخله ایدر
 و مستحصللری عرضی تزییده مجبور قیلار واعظمی بر فیثات تعیین ایلریدی.
 بوفیثات آز چوق بر مجریه اوزرینه تأسیس ایدلش و بناء علیه ضروری
 و «عادل» عد اولنمده بولغش ایدی. بوایه عرفی و کفی معامله دن

بشقه بر شی اولمقدن بشقه مصارف استحصالیه نك بعضاً ترايد بعضاً
تفاقصنی ایجاب ایدن اسباب ایله ده دایما علاقه دار دکل ایدی .

هیچ بر مانعك مزاحم اولمادینی سربست بر محیطده اجرای تاثیر
ایدن رقابت و قیمت قوانین طبیعی سی ایسه استحصالی ایله استهلاک
موازنی و فائدتك مصارف استحصالیه سوبه سنه ارجاعی مسئله سی غیر
قابل مقاومت بر قوت و نام بر وثوق و صحت ایله حله و جسم ایدر .
مع مانیه یزقاریده سوبله دیکمز وجهله بوبله سربست بر محیط هنوز
نام بر صورتده موجود دکلدر . پیاسه نی تحدید ایدن موانع طبیعی رفع
ایدلجکه یرینه هیچ اولمازسه قسماً موانع صغیه اقامه ایدلمشدر . بو موانع
صغیه نك موانع طبیعی دن فرقی بونلرک اساساً متحول اولمازیدر . چونکه
منافع شخصی و خصوصیه نك تاثیر آید بونلر تربید و یا تنقیص ایدلمکده در
بونلرک نتیجه سی اوله رق هم مستحصالرک هم مستهلک لک مئثر اولدقلری
بر قاریشیقاق ، بر آنارشی حالی حصوله کایر . بو آنارشی حاله چاره
ساز اولاق اوزره سوسیالیستار نه تکلیف ایدبورلر ؟ کوچک صنایعه ،
محدود بازارلر تطبیق ایدیلن دوره عودت . صنایعی تبدیل و تحویل
ایدن ، بازار اخذ و اعطایی توسیع ایله بن ترقیات حاضره ایله غیر قابل
تألیف اولان بو صورت حل یرینه اقتصاد دیگر بر صورت حل ، یگانه
نافع ، یگانه ممکن اولان بر صورت حل وضع ایدبور : کیت کیده مکمل
و نام سربست بر محیط تألیس .

— ۴ —

شونی در خاطر ایتدیرکه هر بر تثبیت استحصالی آتیق آتده مرهون
و موقوف اولان عواملی — مادی و شخصی — یکدن تشکیل ایتک
و آنلره مکافات و یرمات شرطیه پایدار اوزه بیلیر . بو عوامل استحصالی
ایسه شونلدر : اولاً ، طوبراقلری ، ابنیه یی ، ماشینلری ، آلات

و ادواتی جامع اولان ثابت سرمایہ کہ بونلر استحصاا انسانندہ قسماً استعمال و اتلاف ایدیلور۔ ثانیاً، متداول سرمایہ کہ بونلر استحصاا عملیہ سی انسانندہ تمامیلہ محو اولان مواددن عبارتدر۔ ثالثاً، سعی و عمل یا خود دھاقطی بر تصیریالہ افادہ مرام ایچون سرمایہ شخصی کہ تشبہت مدیر لریدن، ارکان حربی اولان مأمور لریدن الہ عادی عملہ سنہ و ارنجہ یہ قدر ارباب مساعی بی محتویدر۔ کذاک شوراسنی دہ در خاطر ایدہ لم کہ تشبہتک وسیعی و اشکالی مختلف اولدینی کبی بونلرہ مرسوم و موقوف اولان عوامل استحصاا الہ منشأری و اجر تری دہ او قدر مختلفدر۔ بعضاً استحصاا یا لکنز بر آدم طرفندن اجرا ایدیلور۔ بو آدم استحصاا ندہ سعی و مانہ ابتدائیہ بی منحصر ا کنیدی تدارک ایدر۔ بعضاً دہ و علی الاکثر استحصاا بر تشبہت طرفندن بر صورت حاکمانہ اداره اولنور۔ بو تشبہتہ بالجلہ ثابت و متداول سرمایہ لر یا کاملاً کندو مالیدر، یا خود بر مقداری کنیدی سنک اولوب قسم اعظمی استقراض ایلہ مشدر۔ بو صورت استحصاا دہ مساعی آرزوق بر طاقم مأمورین و عملہ طرفندن صرف ایدیلیر و اوزمان تشبہت بر «ار» نامی آلیر۔ بعضاً دہ تشبہت سرمایہ دار شرکتی طرفندن اداره اولنور۔ بو سرمایہ دارلر ایشک اداره سنی مسئول بر طاقم کیسہ لرہ تودیع ایدر لر۔ و الحاصل دہا بر جوق اشکال و صوری واردر۔ فقط شو اشکال و شرائط مختلفہ تحتندہ اولان بالجلہ تشبہتک مقصدی مشترکدر: تمتع او حالہ تمتع نہدر؟ تمتع بر تشبہتہ قوللاً ایلان عوامل استحصاا یکیدن تشکیلی و آنلرک خدمات بدلی ایفا ایچون مقتضی مبلغدن فضلہ اولفرق استحصاا حصولہ کنیردیکی شیدر، بو فضلہ ایسہ تشبہتک عوامل مسئلہ سنک مکافایدر۔ قیمت و رقابت قانونلرینک سربست بر محیطدہ عوامل استحصاا حق اودہ مک صورتیلہ بر موازنت تأسیسی ایچون نہ بولده حرکت ایتدیکنی کورہ جکنز۔ عوامل استحصاا حق مختلف شکلر دہ اودہ نمکندہ در۔

تمتع ، دیویداند ، فائض ، اجرت ، بونی ایچہ اکلامق ایچون عوامل
استحصا لک تمامیلہ متفرق اولدینی تشبثاتی ، یعنی آنونیم شرکتاری تحلیل
ایتمک لازمدر .

تشبثاتک ایکیکسی واک اقتصادیی اولان بوشکلده د هر نه قدر
میخانیزمسی هنوز ناتمام ایسده - استحصا لک ماده لازمہ سنی تشکیل ایدن
عوامل قسمآ آفسیوزلر طرفندن یعنی اسهام صورتیلہ ، قسمآده اولدیاغزلر
طرفندن یعنی تحویلات صورتیلہ تدارک واحضار اولنقدہدر . اسهام
صاحباری ویردیکی شیء مقابلہ متبدل و مجهول بر دیویداند ؛ تحویلات
اصحابی ده ثابت بر فائض آلیر . شخصی تشکیل ایدن عوامل استحصا لک ،
هیئت اداره اعضاسی مدیرلر ، مأمورین ، عملہ خدمتترینہ مقابلہ ثابت بر
اجرت ، بعضآده فضلہ اوله رق بر مکافات تقدیه آلیرلر . عینی زمانده آفسیوز
اولانلر - که هیئت اداره اعضاسی بویلهدر - دیگر آفسیوزلر کبی بر
دیویداند حصہ سی ده آلیرلر .

بواجورات و مکافات نه دن طولایی تبدل ایدیور ، اسباب تبدل
نہدر ؟ اسهام صاحباری تشبثی وکیللری معرفتیلہ اداره ایدرلر و تشبثاتک
اداره سندن مناسبلری نسبتده مشترکاً مسؤولدرلر . بناءً علیہ تمتعات
کندیلرینہ عائد و راجعدر . چونکہ ضرر و زیانده اولسه کندیلری
چکه جکدر . اگر تشبث بر ضرر ابلہ قبانہ حق اولورسه بوضوری
اوده یه جک اولانلر اسهام صاحباریدر . ایشته اسهام صاحبارینک نائل
اوله جقلری مکافاتک اساساً مجهول اولسی بوندن ناشیدر . حال بوکه
او بایفاسیون اصحابی بویله دکدر . تشبثک نتیجہ سی نه اولورسه اولسون
دائماً عینی مکافاتی آلیر . آنک حصہ سی ثابت ، آز چوق امیندر . کویا
اسهام صاحباری آنی سیقورطه ایتمشلردر . حتی تشبث مصارفی

قباده مازسه بیله اولیفاترلر معناد اولان مبلخی ینه آلیرلر. اگر ضرر تعاقب وتوالی ایدر وتشبث اعلان افلاس ایله بوبانده اسهام صاحبلیک سربایه لری آجینی قیامغه غیر کافی بولنورسه اولیفاترلر آنجق اوزمان ضرره اشتراک ایدرلر. سیغوریطله ایدن سرمایه تشبثات ضررینی تمامیه قیامغه کافی کلک شرطیه سیغوریطله معامله سی تمامدر .

اقسیون شکنده تشبثانده قوللائیلان سرمایه لر ایله اولیفاسیون شکنده اقراض اولنان سرمایه لرک مکافات آراسنده دائماً بر موازنت تأسیس ایتکه میال اوله جفی بواضحات ایله قولای آکلاشیایر.

فی الحقیقه سرمایه دارلر بوایکی شقندن برینی ترجیمده مخناردرلر . اگر دیویداندیکونی اولیفاسیونلرک فائض یکوتی کچرسه — تهاکه لز آراسنده کی فرقی ده نظاردقنده طوتملی — سرمایه لر ترجیماً آفسیون پیاسه سنه توجه ایدر عکس حالده اولیفاسیون پیاسه سی رواج بولور .

لکن سرمایه نک مکفاتی نه مقدارده تأسس ایدر یعنی استحصالک نتیجه منده نه مقدار خصه آلیر ؟ ایشنه هرشیدن اول تدقیقی لازم کان مسئله بودر . سوسیالیستلر سرمایه به هیچ برشی مدیون اولمادیقی ادعا ایدرلر . سوسیالیستلرک الک مشهوری اولان (رودون) ، (باستیا) یه قارشى اعتبارک مجانیته ادعا ایله مشدی . سرمایه نک کلیرنی تحلیل ایدنجه بونک اولاه ضروری اولدیفی ، نانیابازار اخذ واعطاده اشبو کلیرک تأسس ایتدیکی مقدار ، سربست بر محیطده اجرای تأثیر ایدن قیمت ورقابت قانونلرینک تأثیریه سرمایه نک محافظه سی تأمین ایتک وسرمایه یی استحصال ایشنده قوللائق ایچون لازم اولان درجه یه کلکه میال بولدیفی آکلاشیایر .

استانبول ، ۴ ایلول ۳۲۵ ، جمعه

عینی زاده

صه خبی